

Sensorveiledning

Tredagers hjemmeeksamen i LING2108: Språkendring

Læringsmål

(Se «Hva lærer du?» i emnebeskrivelsen for LING2108,
<https://www.uio.no/studier/emner/hf/iln/LING2108/#learning-outcomes>)

Etter fullført emne skal studentene kunne:

- beskrive, analysere og forklare vanlige mekanismer i språkendring
- gjenkjenne ulike typer språkendring i diakrone data fra forskjellige språk
- bruke historiske korpora for å samle data
- gjøre rede for den komparative metode
- analysere språkendringer innenfor fordypningsfeltet

Endelig karakter viser i hvilken grad studenten har oppnådd læringsutbyttet for emnet.

Vurderingskriterier

ARBEIDET

Eksamen har to oppgaver som setter søkelys på hver sin del av pensum, henholdsvis stoffet fra Cambell og stoffet fra Eckardt. Begge oppgavene må besvares. Er oppgavene forstått på en fornuftig måte? Viser arbeidet evnen til å se ulike løsninger?

ANALYSE, DISKUSJON OG KRITISK REFLEKSJON

Er diskusjonen faglig fundert og begrunna, og tydelig kobla til problemstillinga?

Oppgave 1: Komparativ metode

Med utgangspunkt i oppgavespørsmålet må svaret inneholde en omtale av de leksikalske elementene i tabellen, en rekonstruksjon av protoformene via stegene i komparativ metode, en omtale av de antatte lydendringene, og en diskusjon om mulig internt slektskap.

Når det gjelder typen leksikalske elementer, er det vesentlig at kandidaten har forstått at det er snakk om et kognatsett, og at ordene tilhører kjernevokabularet i språket. Det er også ønskelig at kandidaten forklarer hvorfor det er et poeng å ta utgangspunkt i slike leksikalske elementer i språklig rekonstruksjon.

Når det gjelder den komparative metoden, er det viktigere enn å presentere det 'riktige' svaret at kandidaten etter sensors faglige skjønn argumenterer godt for sin løsning. Det er viktig at kandidaten forklarer rekonstruksjonen og lydendringene som ligger til grunn for den med utgangspunkt i de ulike stegene i språklig rekonstruksjon.

Kandidaten bes også si noe om internt slektskap. Igjen er ikke selve fasiten det viktigste, men heller diskusjonen av en eller flere muligheter. Her er et stikkord delte innovasjoner, og en riktig god besvarelse vil utmerke seg ved å kunne skille de viktige endringene fra de mindre viktige (slike det er større sannsynlighet for at har forekommet flere ganger, uavhengig av hverandre).

Det er stort rom for diskusjon og argumentasjon i denne oppgaven. I tillegg til at alle de nevnte delene må besvares, tar karakteren utgangspunkt i hvor selvstendig diskusjonen og argumentasjonen etter sensors vurdering er.

Oppgave 2: Semantisk endring i reanalyse

I denne oppgaven skal studentene presentere Eckards analyse av "be going to"-konstruksjonen på engelsk og vise hvordan denne analysen illustrerer hennes generelle teori om semantisk endring i grammatikaliseringprosesser. Besvarelsen bør vise til at Eckardt søker en nøyaktig forklaring på *hvorfor* denne endringa finner sted og nøyaktig *hva* det er som endrer seg. Besvarelsen bør både kunne forklare utviklingsstadiene i endringa, og hvorfor Eckardt bruker korpussøk og formell semantikk. En riktig god besvarelse relaterer "be going to"-eksempelet til de stadiene Eckardt postulerer for semantisk endring. Det er ikke noe krav, men et ekstra pluss hvis kandidaten også viser til spesifikke eksempler på lambda-formalismen og kan forklare dem.

Besvarelsen skal ha med en drøfting av interne vs. eksterne årsaker til endring.

Besvarelsen skal også drøfte hvorvidt det alltid er mulig å benytte seg av Eckardts metode, som kort går kort ut på 1) å lete etter konteksten som satte i gang endringa, og 2) å gi en nøyaktig beskrivelse av endringa.

BRUK AV PENSUM

Viser arbeidet til pensum på en fornuftig måte? For beste karakter, må ikke definisjoner fra pensum bare rammes opp og klistres på data. Valgene bør begrunnes og helst også diskuteres, der det er naturlig.

STRUKTUR, SPRÅK, FORM

Er arbeidet generelt oversiktlig? Er det presentert presist? Er det benyttet en enhetlig stil for referanser, figurer og tabeller? Er kvalitet på figurer og tabeller tilfredsstillende? Behersker kandidaten fagområdets uttrykksformer? Besvarelsen skal være på ca. 5–7 normalsider, og bør ikke overstige 10 sider. Fonten skal være Times New Roman eller Cambria, 12 pt, halvannen linjeavstand. Referanseliste kan komme i tillegg.

Sensor må i tillegg være åpen for det uventende svaret.

Oppgaveteksten**OPPGAVE 1 KOMPARATIV METODE**

Se på følgende tabell med fonetiske transkripsjoner av leksikalske elementer fra fem relaterte språk. Hva kan du si om typen leksikalske elementer som er sammenligna i tabellen?

Rekonstruer opprinnelige former for hvert ord. Sett opp en liste over de lydendringene du mener har funnet sted, og gi en forklaring på hvorfor du antar disse lydendringene. Hvor realistiske vil du si at de rekonstruerte formene dine er? Kan du basert på disse dataene si noe om interne slektskap mellom språkene?

MERK: Symbolene [m̥] og [v̥] viser til såkalte linguolabialer, der det til forskjell fra bilabialer er tungespissen og ikke underleppa som er nedre artikulatur.

	A	B	C	D	E	
1	<i>natu-</i>	<i>natu-</i>	<i>natu-</i>	<i>natu-</i>	<i>natu-</i>	'barn'
2	<i>mata-</i>	<i>neto-</i>	<i>nata-</i>	<i>m̥ata-</i>	<i>mata-</i>	'øye'
3	<i>βati</i>	<i>ðati</i>	<i>βati</i>	<i>v̥ati</i>	<i>βati</i>	'fire'
4	<i>βano</i>	<i>ða</i>	<i>βano</i>	<i>v̥ano</i>	<i>βano</i>	'gå'
5	<i>βulu-</i>	<i>βulu-</i>	<i>βulu-</i>	<i>βulu-</i>	<i>βulu-</i>	'hår'
6	<i>hamali</i>	<i>anali</i>	<i>analia</i>	<i>ham̥al</i>	<i>amali</i>	'mannshus'
7	<i>mohi</i>	<i>mohia</i>	<i>moi</i>	<i>mohi</i>	<i>moi</i>	'mygg'
8	—	<i>raðei</i>	—	<i>raveia</i>	<i>reβeia</i>	'dra'
9	<i>hariβi</i>	<i>ariðia</i>	<i>ariβi</i>	<i>ariv̥</i>	<i>ariβi</i>	'rotte'
10	<i>βitu</i>	<i>ðitua</i>	<i>βitu</i>	<i>v̥itu</i>	<i>βitu</i>	'stjerne'
11	<i>toβu</i>	<i>toβu</i>	<i>toβu</i>	<i>toβu</i>	<i>toβu</i>	'sukkerrør'
12	<i>sanaβulu</i>	<i>saŋaβulu</i>	—	<i>saŋaβulu</i>	<i>saŋaβulu</i>	'ti'
13	<i>meme-</i>	<i>nene.</i>	<i>nene-</i>	<i>meme-</i>	<i>meme-</i>	'tunge'

OPPGAVE 2 SEMANTISK ENDRING I REANALYSE

going to-konstruksjonen i engelsk har som kjent gått gjennom en reanalyse der den semantiske betydninga har endra seg. Forklar hvordan Eckardt ser for seg at denne endringa har gått til.

I flere språk i verden er en *go to*-konstruksjon (med lokativ betydning) kilde til en konstruksjon med futurum-betydning. Drøft hvorvidt det er eksterne eller interne årsaker til slike endringer. I hvilken grad kan Eckardts metode brukes for å undersøke årsaken til grammatikaliseringa i andre tilfeller?